

Південноукраїнські наукові студії

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VII Всеукраїнської
науково-практичної конференції
студентів та молодих вчених
(19-21 листопада 2024 року)

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності
Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України
м. Одеса

Південноукраїнські наукові студії

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VII Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих
вчених**

(19-21 листопада 2024 року)

УДК: 1+316 (062.552)

Рецензенти:

Володимир ЖАРКИХ, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, історії та політології, НУ «Одеська політехніка»;

Оксана ІВАНОВА, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін, Міжнародний гуманітарний університет.

Рекомендовано Вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Протокол № 7 від 26.12.2024 р.

Редакційна колегія:

Відповідальний редактор – Оксана ПЕТІНОВА, доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

Члени редколегії:

Євген БОРІНШТЕЙН, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса), Україна

Зоя АТАМАНЮК, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», (м. Одеса), Україна

Олена ЛІСЕЄНКО, доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса), голова Південноукраїнського відділення САУ, Україна

Південноукраїнські наукові студії: Збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. студентів та молодих вчених (м. Одеса, 19-21 листопада 2024 року) / за ред. д. філос. н., проф. Петінової О. Б. – 213 с.

Матеріали конференції представлені в авторській редакції мовою оригіналу

Лія ЧЕБАНУ	ЗЛО ЯК БРАК ДОБРА (НА ПРИКЛАДІ ФРАГМЕНТІВ З ТВОРУ «СПОВІДЬ» АВРЕЛІЯ АВГУСТИНА).....	176
Марія РАЙКОГЛОВА	МУДРІСТЬ ТА ЇЇ «ВОРОГИ» (НА ПРИКЛАДІ ФРАГМЕНТІВ З «ПОХВАЛИ ГЛУПОСТІ» Е.РОТТЕРДАМСЬКОГО).....	180
Микола НАЧЕВ	ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МЕТАМОДЕРНУ: ФІЛОСОФСЬКІ КОНЦЕПЦІЇ.....	183
Андрій КОВАЛЕНКО	МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ НА ПРИКЛАДІ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ В КОНТЕКСТІ РІЗНИХ ВІКОВИХ ГРУП: ЛЕКСИЧНИЙ І КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТИ.....	185
Юлія МЕЛЬНИК	ДОЛЕНОСНА РОЛЬ ПЕРШОГО ВСЕУКРАЇНСЬКОГО РЕФЕРЕНДУМУ В СТАНОВЛЕННІ УКРАЇНИ ЯК НЕЗАЛЕЖНОЇ ДЕРЖАВИ.....	187
Ярослав УСТИМЕНКО	ТРАНСФОРМАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА: ВІД ТОТАЛІТАРИЗМУ ДО ДЕМОКРАТІЇ.....	189
Тетяна ПЕДЕНКО	МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ЯКОСТІ ОСВІТИ: АДАПТАЦІЯ В НАЦІОНАЛЬНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ.....	192
Марія ГЕЛЯКА	ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ СТОРОНИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ.....	196
Ростислав КАНДИБА	ПОГЛЯДИ НА ВИХОВАННЯ ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ ПРОВІДНИХ ДІЯЧІВ ЕПОХИ ВІДРОДЖЕННЯ.....	199
Ігор КОСАКІВСЬКИЙ	ЦНОТИ У РОЗУМІННІ АРИСТОТЕЛЯ (НА ОСНОВІ УРИВКІВ З «НІКОМАХОВОЇ ЕТИКИ»)...	203
Таїсія АКІМОВА	ВІЛЬНА ЛЮДИНА У РОЗУМІННІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ.....	206
Евеліна БЕЖЕНАР	КОНЦЕПЦІЯ ПЛАТОНІЧНОГО КОХАННЯ (НА ПРИКЛАДІ ФРАГМЕНТІВ «БАНКЕТУ» ПЛАТОНА).....	211

країна захищає власний суверенітет кров'ю, тисячі українців полягли в землю задля незалежної і демократичної України, де права і свободи – це найбільша цінність, а держава в свою чергу на відміну від росії нам гарантує ці права і всебічний розвиток особистості. Тільки в такому разі можлива перемога.

Попри значні досягнення в процесі демократизації, Україна ще має чимало проблем, пов'язаних з утвердженням демократії. Серед найбільших викликів – боротьба з корупцією, удосконалення правової системи, розвиток політичної культури та боротьба за гідне життя для своїх громадян. Однак уроки історії, досвід протестів і прагнення до європейських цінностей надають надію на те, що Україна продовжить свій шлях до повноцінної демократії.

Таким чином, трансформація українського суспільства від тоталітаризму до демократії є багатовіковим нелінійним процесом, що триває і сьогодні. Незважаючи на всі негаразди і складнощі, Україна продовжує боротися з тоталітаризмом, насадженням «руського миру», російської ідеології та будь-якими спробами знищити за вільне майбутнє у вільній державі. Перспективи подальших досліджень вбачаємо, отже, в аналізі вітчизняного соціально-філософського підґрунтя трансформації українського суспільства у напрямку його демократизації.

Список використаних джерел:

1. Грушевський М. Історія України-Руси. Том III. Розділ III (1904). с.2
2. Shakun, N., Kolievatov, O., Olkhovyk, M., Goletc, V., & Shcherbyna, N. (2024). *Postcolonial perspectives in the 21st Century: a critical analysis of modern theories and methodologies*. Amazonia Investiga, 13(78), с.194-208.
3. Тараненко М. М. Гібридна війна в Україні: історія та сучасність // Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». с.199

Тетяна ПЕДЕНКО,

здобувачка першого (магістерського) рівня освіти,
спеціальність 073 «Освітній менеджмент»

Комунальний заклад вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти», м. Дніпро, Україна

Науковий керівник: Лідія ВОЗНЮК,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освітнього менеджменту,
державної політики та економіки

Комунальний заклад вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти», м. Дніпро, Україна

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ЯКОСТІ ОСВІТИ: АДАПТАЦІЯ В НАЦІОНАЛЬНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

Протягом всього періоду становлення української освіти простежується її орієнтація на європейський навчальний простір – як у ракурсі педагогічних прийомів та систем, так і на рівні стандартизації якості. Є беззаперечним той

факт, що задля покращення рівня викладання, наявності інструментарія для компетентного перевірки рівня її надання має провадитися з урахуванням світових тенденцій та прилаштування міжнародних висновків та умов до реалій освіти України. Однак є різні фактори, що викликають певні складності у процесі запровадження міжнародних стандартів, серед яких культурні відмінності між країнами, їх економічний рівень та рівень розвитку національної системи освіти.

Хоча процес інтеграції української освіти в міжнародну систему охоплює відносно невеликий проміжок часу, вчені вже звернули увагу на дослідження якості освіти питання. Серед них В. Андрущенко, Н. Тверезовська, Д. Касаткін, М. Згуровський, С. Ільєнкова, В. Кремень, І. Кушнір, І. Селезньова, С. Плаксій. Частина вчених приділила свою увагу вивченню інформаційно-освітньому середовищу. Серед них О. Ільченко, Є. Ракітін, Л. Андрєєв, С. Шацький.

Питанню якості освіти приділяють багато уваги як зарубіжні, так і вітчизняні дослідники, серед яких В. Андрущенко, М. Згуровський, С. Ільєнкова, В. Кремень, М. Кушнір, І. Селезньова, С. Плаксій та інші. Проте ще й досі немає єдиного трактування поняття «якісна освіта». Інформаційно-освітнє середовище навчання досліджували О. Ільченко, Є. Ракітін, Л. Андрєєв, С. Шацький та інші, зазначаючи вимоги до викладача, необхідні для підвищення якості освіти шляхом використання в інформаційному просторі.

Метою роботи є вивчення міжнародних стандартів освіти та особливостей її адаптації в національній системі України.

Згідно міжнародного стандарту освіти ISO 8402 поняття якості розглядається як сукупність властивостей і характеристик об'єкту, що гарантують його здатність задовольнити потреби споживача [1, 443]. Відповідно ж до ГОСТу 15467-79, якості продукції та послуг надається визначення як сукупності властивостей продукції, що обумовлюють її придатність задовольняти певні потреби відповідно до її призначення [2].

Міжнародні стандарти освіти – це сукупність принципів, методів та інструментів, спрямованих на забезпечення високої якості освіти у різних країнах. Вони ґрунтуються на передових практиках, результатах наукових досліджень та міжнародних домовленостях, таких як Болонський процес, Північноамериканська угода про взаємне визнання освітніх кваліфікацій, а також стандарти, розроблені ЮНЕСКО та Організацією економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР).

Ці стандарти сприяють гармонізації навчальних програм різних країн, забезпечуючи єдиний рівень знань і компетенцій незалежно від місця отримання освіти. Вони також підтримують академічну мобільність студентів і викладачів, спрощуючи процедуру визнання дипломів і кваліфікацій на міжнародній арені.

Проблема якості освіти в Україні наразі стоїть дуже гостро, адже саме зараз їй надається надважливе ідеологічне, соціальне, технічне та економічне значення. Така пріоритетність пов'язана з нижченаведеними чинниками:

- якість людських ресурсів – зв'язок рівня розвитку країни та її економічної конкурентоспроможності;

- **якість освіти** – як ключового фактору для підвищення конкурентоспроможності випускників закладів вищої освіти на сучасному ринку праці;

- **висока міра невизначеності навчання** – через управління людиною засобом педагогічного впливу на його психічну діяльність [3].

Серед основних міжнародних стандартів якості освіти варто назвати:

Болонський процес: створення Європейської зони вищої освіти. Це серія домовленостей між країнами Європи, спрямованих на формування Європейської зони вищої освіти (ЕНЕА). Його основна мета – гармонізація освітніх програм, ступенів і кваліфікацій для сприяння академічній мобільності. В рамках процесу впроваджено трирівневу систему освіти: бакалаврат, магістратура та докторантура. Також запроваджено систему ECTS (Європейська система накопичення та трансферу кредитів), яка забезпечує зручність переходу студентів між університетами Європи.

PISA: міжнародне оцінювання якості шкільної освіти – програма міжнародного оцінювання учнів (PISA) від ОЕСР є одним із провідних інструментів для аналізу якості шкільної освіти в різних країнах. Вона досліджує рівень знань і навичок 15-річних учнів у таких сферах, як математика, читання та природничі науки, оцінюючи готовність молоді до реальних життєвих викликів. Результати PISA використовуються для вдосконалення освітньої політики та підвищення ефективності національних систем освіти.

International Baccalaureate (IB): міжнародний бакалаврат – програми Міжнародного бакалаврату (IB), що охоплюють дітей віком від 3 до 19 років і реалізуються у більш ніж 150 країнах світу. Ці програми спрямовані на розвиток критичного мислення, міжкультурної взаємодії та відповідальності за довкілля. IB вважається одним із найпрестижніших освітніх стандартів, який визнається провідними університетами світу. Головна мета IB – підготовка учнів до глобальних викликів сучасності.

ISO 21001: система управління для освітніх організацій – міжнародний стандарт, що встановлює вимоги до системи управління освітніми організаціями. Його метою є підвищення якості освітніх послуг і забезпечення інклюзивного, рівного та доступного навчання. Особливу увагу стандарт приділяє задоволенню індивідуальних потреб учнів, включно з тими, хто потребує спеціальних умов навчання.

ЮНЕСКО: стандарти для інклюзивної та якісної освіти. ЮНЕСКО займається створенням глобальних стандартів для забезпечення рівного доступу до якісної освіти. Її ініціативи включають розробку програм стійкого розвитку освіти (Education for Sustainable Development, ESD), які сприяють формуванню в учнів навичок для вирішення глобальних викликів, таких як зміна клімату, рівність і мир. ЮНЕСКО також працює над вдосконаленням методик навчання і створенням інклюзивного освітнього середовища.

Особливості адаптації стандартів у національних системах освіти. З упровадженням в освіту міжнародних стандартів якості зросли вимоги до кваліфікації кадрів. В свою чергу це вплинуло на необхідність наявності

сертифікату якості діяльності освітніх установ, зокрема ВНЗ. Таким чином відбувся поштовх до розвитку менеджменту якості як окремої галузі.

Основною метою теорії менеджменту є досягнення цілей, що поставлені якістю надання освітніх послуг. Крім того, іншими критеріями, на які орієнтується означена галузь, є задоволення потреб, очікувань та вимог особистості, суспільства та держави та ВНЗ [3].

Менеджмент якості у своєму підґрунті спирається основні засади моделі European Foundation for Quality Management (EFQM) та вимоги міжнародних стандартів ISO серії 9000.

Впровадження міжнародних стандартів в Україні відбувається важко та має певні перешкоди, що характеризується насамперед складністю переходу від старої радянської системи освіти до нової англо-саксонської, яка рекомендована Болонською декларацією. Іншою складністю виявилось переведення економіки у сфері освіти на нові ринкові принципи. На думку дослідника цього питання В. Сиченка, «На тлі цього формується внутрішньосистемний конфлікт, що вимагає якнайшвидшого системного вирішення, оскільки відповідно зростає напруженість на ринку праці» [3].

Проте головною проблемою впровадження міжнародних стандартів освіти є людський ресурс, а саме – персонал. Нові процедури управління якістю освіти потребують нової корпоративної культури освітньої організації, яка починається зі зміни культури і кваліфікації лідерів персоналу середньої ланки. Саме від їхнього розуміння та готовності до змін залежить подальший рух процесу, що обговорюється. Адже вони є рушійною силою, яка веде за собою простих співробітників у процес «удосконалення та контролю якості» [3]. Для вирішення означеної проблеми варто звернутися до осмисленої підготовки та правильної мотивації працівників освіти, професійного навчання менеджерів, аудиторів з якості.

Крім того, варто орієнтуватися на кінцевий результат успішного впровадження загального управління якістю освіти. Як показав досвід інших країн, які йшли по цій траєкторії, в результаті вони отримали такі позитивні показники:

1. Кожен працівник закладу вищої освіти може активно долучатися до забезпечення високого рівня якості навчального процесу.
2. Кафедри та інститути мають своїх «замовників» і «постачальників» освітніх послуг, пропонуючи їм широкий спектр можливостей.
3. Ефективність системи управління якістю неможливо забезпечити лише зусиллями окремих ентузіастів; усі викладачі, кафедри та підрозділи закладу виконують свою роботу відповідно до стандартних процесів і сприяють їх постійному вдосконаленню.
4. Колективний підхід до організації роботи дозволяє максимально розкрити творчий потенціал кожного викладача та співробітника.
5. У традиційній системі навчання впровадження TQM (тотального управління якістю) значно збільшує навантаження на викладачів, які оцінюють

якість знань за багатьма показниками, тоді як у сучасних нетрадиційних підходах використовуються комп'ютерні системи для підтримки процесу оцінювання.

Отже, міжнародні стандарти освіти на економічно-освітньому просторі України набуваються все більшого поширення. Однак, поруч із розумінням важливості введення даної концепції, існують і виклики та проблемні питання. Наявність як ризиків, так і перспектив залежить від персоналу – їх бажання втілювати та пізнавати нове, розуміти важливість нововведень. Але на загальнодержавному та локально інститутському рівнях є всі важелі, які можуть зробити процес адаптації міжнародних стандартів якості в освітньому просторі України успішним прикладом для наслідування іншими державами.

Список використаних джерел:

1. Тверезовська Н., Касаткін Д. Міжнародні стандарти забезпечення якості освіти. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2012. С. 443-448.
2. Нехта В. Якість продуктів: що посвідчує їх якість та на підставі чого видають документ про якість. https://radnuk.com.ua/praktyka_zakupivel/tendera_dokumentatsiya/iakist-produktiv-shcho-posvidchuie-ikh-iakist-ta-na-pidstavi-choho-vydaiut-dokument-pro-iakist/.
3. Сиченко В. Шляхи та засоби адаптації освіти України до європейського освітнього простору. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. № 3. 2009. <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=46>.

Марія ГЕЛЯКА,

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, 2-го року навчання,
спеціальність 053 «Психологія»,

Інститут права та безпеки

Одеський державний університет внутрішніх справ, м. Одеса, Україна

Науковий керівник: Ганна НІВНЯ, к. філос. старший викладач кафедри
державно-правових дисциплін,

Одеський державний університет внутрішніх справ, м. Одеса, Україна

ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ СТОРОНИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ

Девіантна поведінка завжди привертала увагу соціуму, оскільки являє собою протидію усталеним соціальним нормам та відображає складність, суперечливість людської природи. Поняття «девіантна поведінка» охоплює широкий спектр вчинків, які можна розглядати як відхилення від нормальних і прийнятних моделей поведінки. Основною характеристикою девіантних дій є те, що вони не вписуються в соціальні рамки, які варіюються від культури до культури і від епохи до епохи.

«Девіантна поведінка (від лат. deviation – відхилення)- тип соціальної поведінки, який суперечить прийнятим у даному суспільстві правовим,